

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rais.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

LAS FESTAS DE MONTSERRAT.

Som catalans y catòlics proteccionistas y may siga sino per fer la contra á la Verge de Lourdes qu' es francesa, nos interessém per la prosperitat y benandansa de la Verge de Montserrat. Aquesta es més antiga y més morena, y si no ha fet los miracles á ruixadas com la Verge de Lourdes, es perque no haviam arribat encare á l' época de la competència.

Ja veurán sino en lo successiu. Ab arancels ó sense arancels, la nostra producció de miracles no desdiu per ningú, job y are justament, que 'l Sant Pare l' ha nombrada reyna de Catalunya, y 'ls monjos de Montserrat, agafant las joyas antigas que havia anat depositant la pietat dels fiels, han fet un va-y-tot, venent-selas á pública subasta, per fabricarli una corona!

La coronació s' ha celebrat ¡y de quina manera! Lo nostre corresponsal prou ne daría compte; pero 'l pobre xicot, com que no duya recomendacions del clero, vá haver de dormir á la serena y vá mullarse, y ha agafat un dolor reumátich als brassos, que no pot manejar la ploma, y está ademés tant enrogullat que no pot dictar.

Si 's cura, será un miracle, y si 's mor' se 'n anirà al cel, també per miracle. ¡Vaya! No faltava més!

Però de totes maneres no s' alligeixin, que primer me faig fusellar jo per un cabecilla carlista, que no 's

quedan vostés sense correspondencia. Precisament *El Correo catalan* hi tenia dos xicots que valen una hostia, y jo, ab permis d' ells y ab permis de vostés, aniré surgint retallets, perque s' encantin davant d' aquelles festas, y sobre tot davant d' aquells corresponsals.

Lo Sr. Capella es molt impetuós y molt actiu. La festa se celebrava 'l dia onze, y ell lo dia set ja vá arribarhi.

Dona compte dels adornos que 's posan á l' iglesia, y diu: «No he podido ver la santa Imágen, pues en la iglesia todo está de arriba á abajo»

¡Quin goig havia de fer la gent caminant pel sostre. Se fixa molt especialment «en los arcos que preceden al frontis». ¡Y no saben perqué? Perque «están cubiertos de ramaje».

¡Ah golut!

Y anticipant las impresions afegeix: «Se dice que son muchos los prelados que son esperados y que en el presbiterio no se verá sino mitras.

Lo qual vol dir, que acabarà ab punta.

¡No saben qu' es una ciutat? Lo senyor Capella 'ls ho dirá:

«Esto parece una ciudad, y muchos tendrán que dormir al raso apesar de que por los mozos de la escuadra se exige la cédula de vecindad antes de dar los aposentos.»

Aquí tenen una bona pintura de una ciutat.

Arriba 'l dia 8, y 'l Sr. Capella torna á sucra la ploma.

L' acció comensa ab lo nostre Sr. Bisbe que s' estava mirant com tothom treballava adornant l' iglesia. De repent ressona un gran repich de campanas: l' orga toca la marcha real, tiran taló al altar major y apareix la Verge ricament vestida de seda, or y joyas. ¡Oh quin vestit!

Lo Sr. Capella ho assegura baix paraula d' honor: «Este vestido á mi entender es el que mejor le cae, pues no tiene la forma de campana tanto como los demás, presentando con más esbellez la figura de la Imágen.»

¡Y quin efectarro! Tothom plorava «desde nuestro bondadoso Prelado y el Sr. Villar, el arquitecto del monasterio que con tanto acierto ha dirigido la decoración del templo.»

«Derramemos una lágrima... y luego nos iremos á comer; com deya 'l poeta.»

Després de las llágrimas, lo positiu. Escollin l' últim párrafo de la conmovedora carta del Sr. Capella: «En la plaza se ha establecido un mercado en el cual excepto pescado se encuentra de todo.»

¡Ay Señor! Y diu que no hi havia peix!... Y jo que hi sentit á dir, Sr. Capella, que lo que més abundava á Montserrat eran los llussos.

Lo dia 9, lo Sr. Capella ja tenia company ¡Rediós y quin company! Un aragonés, un tal Aranda, més franch que aquellas monedas que valen 32 quartos, un d' aquells que tracta de tú á la Mare de Déu y fins á la gramática castellana.

Exemple: á la Verge del Pilar l' hi diu *la Pilarica*: y quan agafa la ploma escriu párrafos com lo següent: «El aspecto que esto presenta es incomprensible para todo el que no haya presenciado en este lugar alguno análogo.

¿Algun qué? ¿Algun esto?

Al moment d' arribar deyan la missa y no 'n pot donar compte; al moment d' escriure cantan las visperas, y tampoch ne pot donar compte. ¿Han vist un aragonés més maula?

En cambi besa l' anell al Bisbe «que goza de completa salud y en cuyo semblante parece retratarse el gozo de que se halla poseido.»

Per últim se 'n vá cap á la cova de Joan Gari y arriban fins á las sévas orelles las següents paraulas: «Los pobres no contamos con dinero para visitar estos sitios, pero yo he economizado dos quartos diarios y durante un año he logrado reunir 21 pesetas, con lo cual he podido ver satisfecho mi deseo de visitar Montserrat.»

Y diu lo Sr. Aranda: «A estas frases he sentido un dulce consuelo penetrar en mi corazon.»

¡Que hi farán! Hi ha aragonesos que no 's consolan sino quan sentan parlar de pessetas!

Mentres lo Sr. Aranda 's consolava pensant ab las 21 pessetas y 16 quartos, segons los comptes que jo hi tret, calculant que l' any té 365 dias, lo Sr. Capella s' estava á l' iglesia, ohint l' ofici.

«En él, diu lo senyor Capella, he presenciado una ceremonia que no habia visto en mi vida. Los monjes que asistian á S. E. vestian la santa cogulla benedictina con sus hábitos talares y sus grandes mangas que les llegaban hasta el suelo.»

Se compren que 'l Sr. Capella s' entusiasmi devant d' aquests capellans de la *mániga ampla*.

Si hi hagués justicia no seria prou ampla aquesta màniga per que 'ls carlins rebessin l' absolució.

Y are preparinse, que 'l Sr. Capella referintse al diumenje següent diu: «Será cosa de pasar toda mañana en la iglesia.»

Afortunadament encare falta un dia, y 'l dissapte, segons explica l' aragonés, ell y 'l Sr. Capella se 'n van á boleyo, després de un xafech, que fa que 'l Sr. Aranda comensi la seva carta cridant: «¡Un paraguas por amor de Dios! ¡Todo mi equipaje (es bastante reducido) por un paraguas!»

L' aragonés y 'l Sr. Capella se 'n van xano xano cap á l' ermita de Sant Miquel recorren las de Sant Iscle y

D. Ignaci ¡vés qui ho diria, que vosté fos un home de citas!

Aixó d' imprimir folletos, repartirlos y citar als que tenen la debilitat de parlarne, es cosa, francament, molt semblant ab alló de posar lo cuch al am, tirar-lo a mar y treure peix.

Jo no m' hi deixat pescar. Hi rebut lo folleto y ni menos l' hi llegit.

Al cap de valí de que 's tracta?

De una colla de regidors que 'ls ván treure sense formació de causa.

Com qu' ells, sense formació de causa, treyan lo such de Barcelona... *váyase lo uno por lo otro.*

¡Com dejeneran los católichs!

Los pelegrins que ván anar a las festas de Montserrat, al tornar y pendre 'l tren a Monistrol, treyan foch pèls coixals, al veure que l' empresa ficava més individuos que 'ls senyalats dintre dels cotxes del carril.

Després tot eran queixas perque a las estacions del trànsit feyan detenidos més de lo acostumat.

¡Vaya uns pelegrins!

¿Y la santa paciència? ¿Y la santa mortificació?

Vaja, que digan lo que vulgan: la civilisació 'ls ha corromput.

Jo tinch por de una cosa.

Quan aquests pelegrins vajan al cel, si Sant Pere està ocupat y fá esperarlos una mica a la porta ¡ay pobre Sant Pere! No l' hi arrendo la ganancia.

Y no 'ls dich res si dintre 'l Paradis los fican en algun recò, en que hajan més assientos que 'ls marcats.

Llavors si que fins son capassos de alsar una partidat!

Un miracle que han vist tots los que ván anar a Montserrat.

L' abat tenia una erissipela maligna ¿ho senten? maligna.

Donchs, de la *noche a la mañana*, l' erissipela se l' hi cura, y pot assistir a tots los actes, inclús a la professó.

Ja sabem un remey contra las erissipelas malignas: fer festas a Montserrat.

Apuntin los partidaris de la Verge de Lourdes.

Aquesta senmana han ingressat en lo convent dels caputxins de Manresa quatre ó cinch xavals. Lo qui més contava 12 anys de edat.

Dotze anys y ja son frares!

¿Y no hi ha tribunals que s' ocupin dels cassos de corrupció de menors?

A Sant Gervasi ha comensat la matansa de tocinos. A Barcelona encare no, perque 'l clima de Barcelona deu ser molt diferent del de Sant Gervasi, y la botifarra 'ns podria fer mal.

No obstant ¿qui 's menjará 'ls tocinos de Sant Gervasi?

¿Ls barcelonins.

¿Y qui guanyará 'ls drets de consums que desdenya l' Ajuntament de Barcelona?

L' Ajuntament de Sant Gervasi.

Se parla d' organizar una exposició de gossos.

¡Pobres animals! ¿Qué més *exposició* que la d' are? No t' estiris, no t' arronsis al davant de un carretó...

A mort a Cuenca 'l decano dels mestres espanyols. Tenia 82 anys y 'n contava 64 de serveys.

Fa cinch anys qu' estava jubilat y disfrutava 'l sou de mitja pesseta diaria.

Si en lloch d' *instruir* a la societat l' haguès *des-truida*, potser hauria arribat a general ab 6000 duros de sou.

Are ab 64 anys de serveys va arribar a guanyar mitja pesseta diaria.

¡Oh quin gran país!

Llegeixo en un telégrama:

«La Gaceta publica un Real decreto disponiendo que pase a la reserva el general Zayas, otro disponiendo que la corte vista de luto por el fallecimiento de varios principes.»

Que vestirà de luto de debó es aquest general Zayas que passa a la reserva.

¡Oh y que vê bè.

Zayas de luto, es a dir: faldillas negras.

Llegeixo en un periódich italiá:

«Commeglia es un poble que tè per patró a Sant Roch.

»Fá una pila de mesos que no há plogut y 'ls pajesos están desesperats. Per últim acordan fer unas grans pregarias al patró del poble.

»Ni por esas: lo cel está seré, no cau una gota d' aygua.

»Los pobres pajesos perdan la paciència y ab ella la fé, la esperança y la caritat, treuen a Sant Roch de l' iglesia y 'l tiran dintre de un pou.

»—¡Ah tontos, los hi diu lo rector. Si voliau aygua, no haviau de tirar Sant Roch al pou; vos hi haviau de tirar vosaltres.»

Si no fuig l' hi tiran a n' ell.

Un capitá de Leipzig ha fet un gran descubrimet.

Després de moltas probaturas ha inventat una roba teixida ab fils de metall que sense pesar més que la roba ordinaria, es impenetrable a las balas de fusell.

D' aquesta manera 's creú que la guerra está resolta.

—Perque, diu ell, vestia a l' exercit ab la mèva roba, y ja l' hi poden tirar diluvis de balas, no tindrà cap baixa.

¡Ay infelis!

Si l' exercit surt vestit de roba impenetrable a las balas de fusell, no se suprimirà la guerra; lo que se suprimirà serán los fusells.

Llavors no hi haurá més que l' artilleria, y com que la roba impenetrable ja no servirà de res, tornarem als fusells, y tornarem a la roba, y tornarem a la artilleria y aixís successivament dintre de aquest circulo vicios.

Ja que 'ls estich contant cosas succehidas al extranjero, vaig a referirlos l' ingenios acudit que ha tingut una nena nort-americana, que no tenia dot y era molt maca.

Aquesta nena vá rifarse.

Cent mil bitllets a duro cada un.

¿Quí no té un duro per tentar la sort? La nena oferia la seva má y 'l seu dot de cent mil duros al que tragués la rifa.

En los bitllets hi havia 'l seu retrato, y en quatre dias se ván vendre tots.

Ja veuré si aquest exemple té imitadoras a Espanya, la terra clásica de las rifas.

En molts pobles de Catalunya han caygut pedregadas que se n' han endut la collita de vi.

Pobres pajesos! la cullita del vi las ha agafat lo mal de pedra.

Un metje:—Aixó ray, que la fassan anar a Sant Hilari.

La joventut católica un d' aquests dias tè de anar a Montserrat a regalar un cetro a la Verge.

Ja 'ls farem dos quartos de aquesta expedició, ey, s' enten, si 'l nostre corresponsal pot treure's lo reuma de sobre.

Si no ja 'ns ho explicarán l' aragonés ó el Sr. Capella. Y a falta de aquestos lo Sr. Cornet y Más que també há escrit unas correspondencias molt gatxondas.

De una manera ó altra ne tindrán noticias.

Una mare de un xitxarello de 18 anys, qu' es encare molt passadora, està vivament preocupada y 's desahoga en lo seno de una bona amiga.

—¿Y que 'n pensas del teu fill? l' hi diu aquesta.

—¡Ay! Juraria que 'l bello sexo ja no l' hi es indiferent!

—¿Quins motius tens per creurho? ¿Y desde quan creús aixó?

—¡Ay filla! Desde que ha deixat de abraçarme.

QÜENTOS.

—M' han dit, Matías, que tractavas de separarte de la tèva dona. ¿Es veritat?

—No hi ha dupte.

—¿Ja sabs lo que 't fas?

—Prou que ho sé.

—Una dona virtuosa, bella y rica que res pot dirse en contra d' ella...

—Ja veurás: ¿veus aquesta botina? ¿No es cert que tè molt bona hexura, qu' es de cyuro del millor; qu' es molt ben cusida, y en una paraula qu' es una botina modelo? Donchs es com la mèva dona: m' apreta, y 'm fa veure las estrellas y no la puch dur.

Avants de l' expulsió dels frares, vá caure un llamp en un convent y exclamava un frare llech:

—¡Alabada siga per sempre la misericordia de Déu! Molt gran ha sigut la que Déu ha tingut ab nosaltres fent caure 'l llamp a l' iglesia. Si arriba a caure a la cuyna no queda un reverendo per contarho.

Un intelligent examinava un dia set cuadros de Ponsino representant los Sagraments.

Veient que 'l que representava 'l matrimoni tenia molts defectes digué:

—Vaja, está vist, no pot ferse un bon casament ni pintantlo.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

De la dos-tres de Madrid vaig anar a la Total y vaig veure a n'en Petit que te'l tersa-dos molt mal de resultas de montar lo caball de la Vicenta que corrent l' hi vá trencar l' hu tersa per ser dolenta.

PEPET DEL SASTRE.

II.

Primera segona—prima segona—tersa primera, Digas de quina manera te vares fer tant de mal? M' ho vaig fer ab la total en que treballa 'l mèu Pare.

DIPUTAT LO.

SINONIMIA.

A cada total del any en Joan que vá de viatge, a cada tot fá total per anar a refrescarse

PELUT Y PELAT.

MUDANSA.

¿Quina tot qu' es més estranya! Entre 'l tot de l' antigor se sab de cert que de Huesca los romans ne deyan Tot, que es lo tot del nom que porta en los temps en que are som

P. R.

TRENCA-CAPS.

Caldera.

Formar ab las lletres de aquesta paraula lo nom de una autoritat.

JAUME PATAÇÀ.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1 2 3 4 5 6.—Edifici de la religió cristiana.

3 6 2 4 6.—Nom de dona.

2 4 5 6.—Nom de dona.

1 3 1.—Consonant.

5 1.—Consonant.

2.—Consonant.

F. SEÑARGUS.

CRÉU DE PARAULAS

Sustituir los pichs ab lletres que llegidas vertical y horizontalment digan: 1.ª ratlla, nota musical; 2.ª moneda molt usual entre 'ls romans; 3.ª lo que tè 'l pa; 4.ª edificis que 's fan per caritat; 5.ª Negació, 6.ª ne trobarás quatre en los jochs de cartas.

RAPEL I.

GEROGLÍFICH.

LOS LOS LOS LOS LOS
LOS LOS LOS LOS LOS

COLL DRET.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Ma-ri-a-na.

2. IDEM 2.ª—Pau-li-no.

3. SINONIMIA.—Serra.

4. MUDANSA.—Pona, Pons, Pont.

5. TERS DE SÍLABAS.—CA DI RA
DI LE MA
RA MA LES

6. COMBINACIÓ NUMERICA.—8 2 8
2 2
8 2 8

7. CONVERSA.—Casimira.

8. GEROGLÍFICH.—Una fió no fa istiu.

LA ESCUELA DE LA TORRETA
RECORTS DE LAS FESTAS DE MONTSERRAT.

¡Ah! ¡Aquell repich de campanas que venian á trencar lo son.

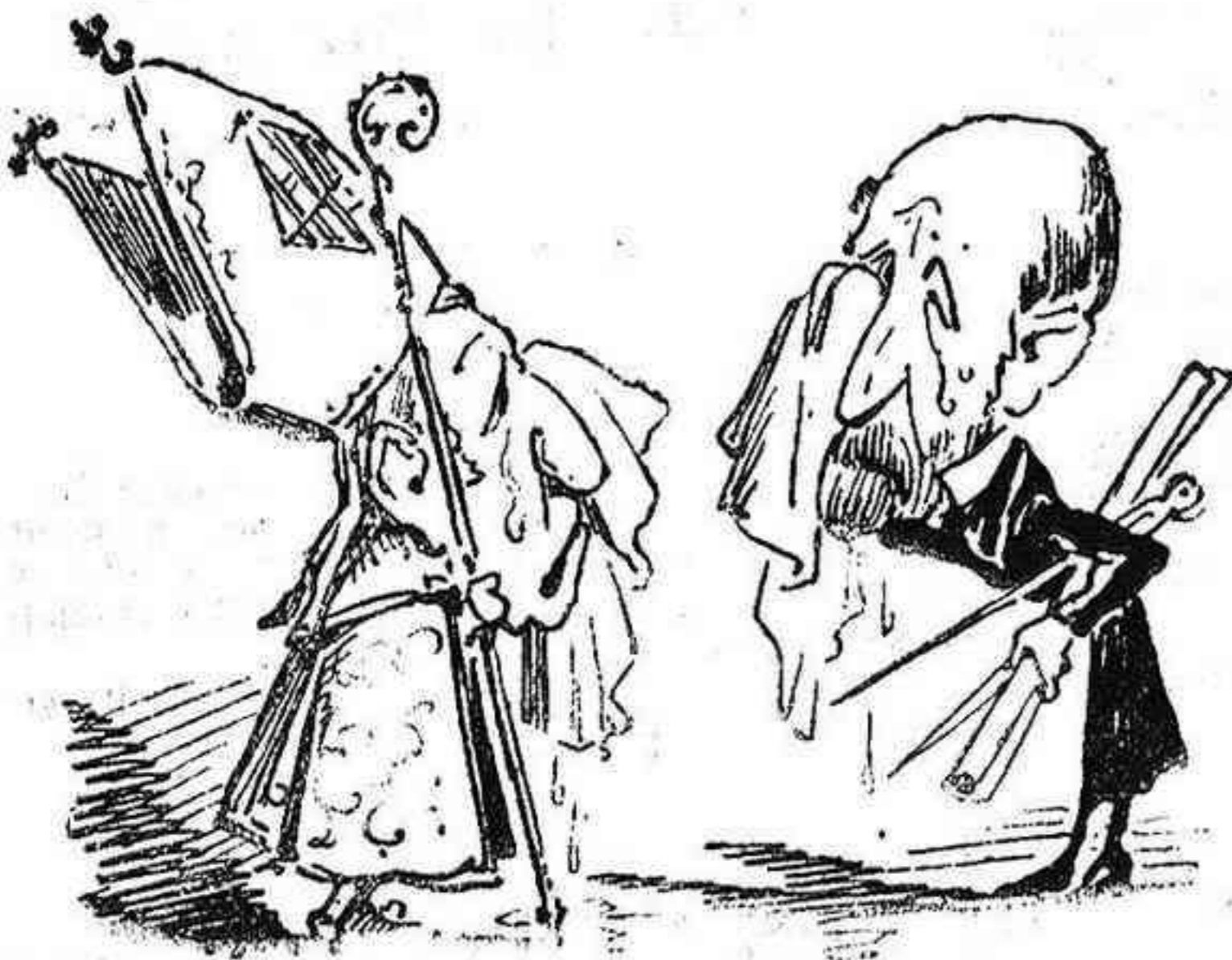
¡Juy! ¡Y aquell floret de senyoras y senyoretas triscando por aquellos riscos!

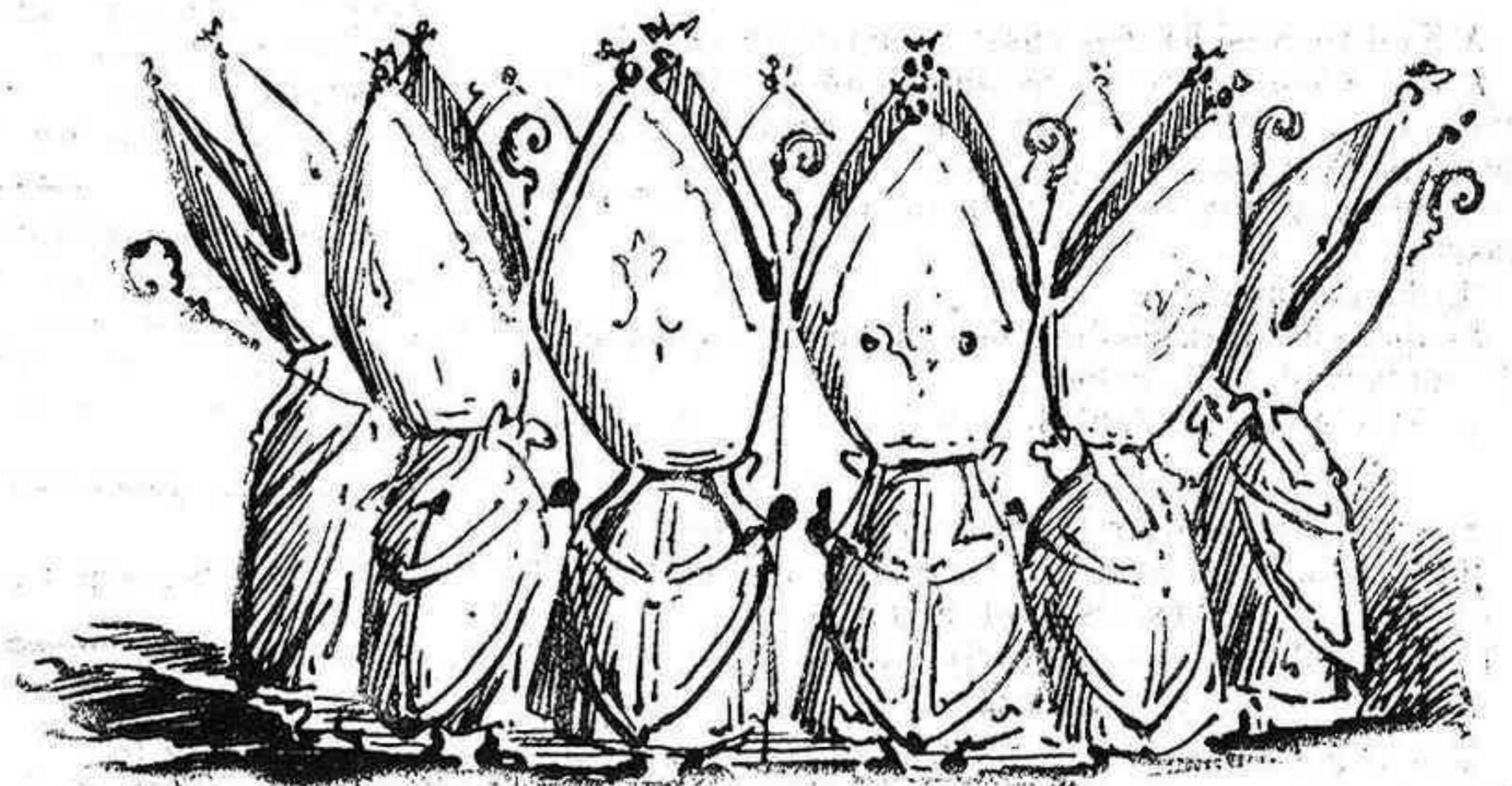
¡Etxém! ¡Y aquella milicia cristiana vinguda de totas las naciones católicas!

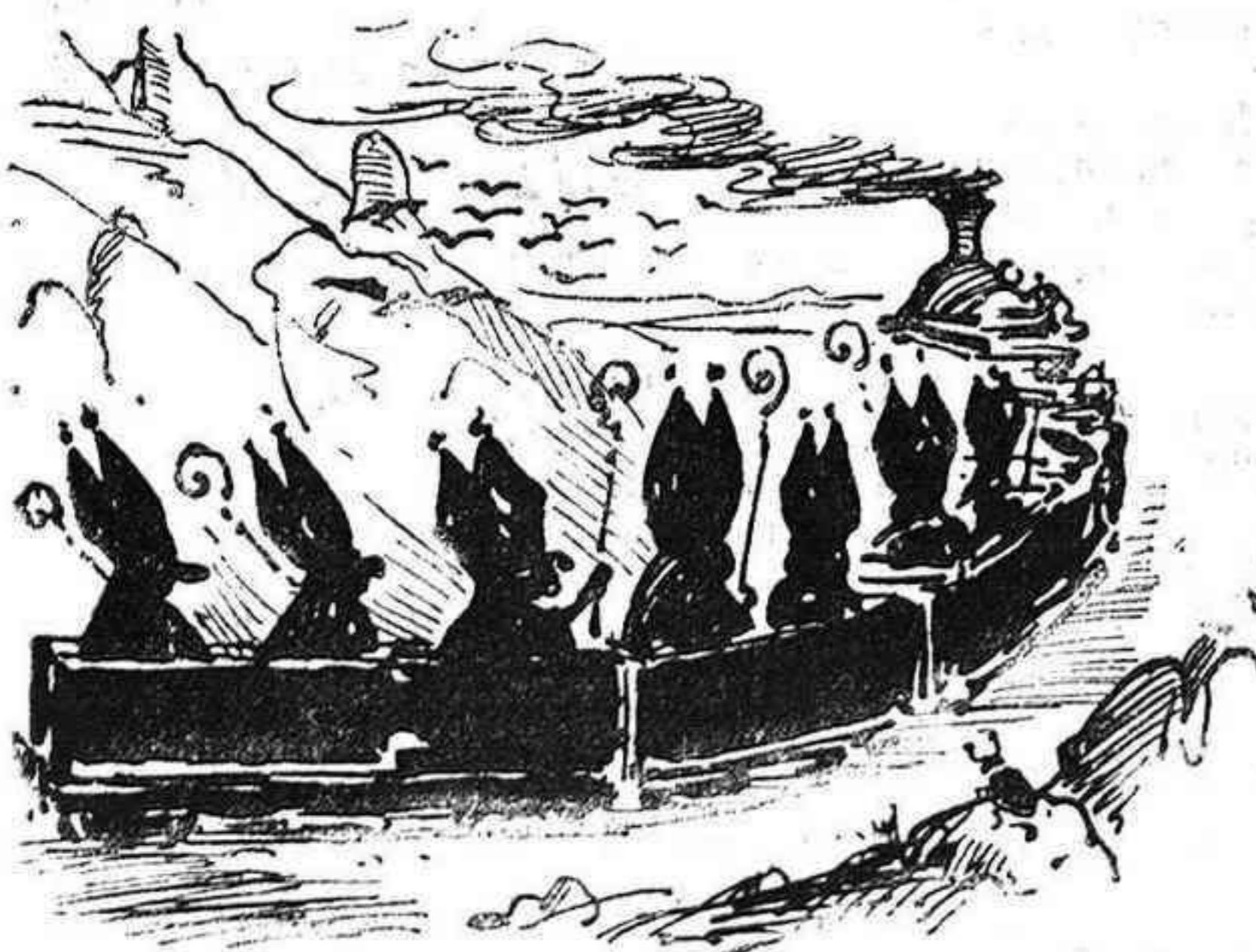
¡Up! ¡Y aquell escuadró de mossos de la esquadra!

¡Ay! ¡Y aquell bisbe y aquell arquitecto que al descubrirse l'imatje ploravan com dugas criaturas!

¡Oh! ¡Y aquell altar todo mitras!

¡Ay Senyor! ¡Y pensar que tots se 'n ván tornar!

Menos un bisbe andalús, que s'ha quedat al monestir.

Y un bisbe japonés que no s'ha mogut del Circo Equestre!